

Hållbarhetsprogram

MILJÖ 2018–2021

Hållbar utveckling i sjukvården

Hållbar utveckling handlar om att säkerställa goda livsvillkor för alla människor, nu och i framtiden. Människan är i centrum, ekologin sätter ramarna och en sund ekonomi är en förutsättning och ett medel för hållbar utveckling.

För Karolinska innebär detta att vi ökar vårdkvaliteten och tillgängligheten, använder resurser effektivt och gör vården säkrare för patienter, medarbetare och miljön. Forskning och utbildning som bedrivs vid Karolinska bidrar till den utvecklingen och ger våra framtida medarbetare förutsättningar att möta vårdens hållbarhetsutmaningar.

Genom att inspirera och sprida kunskap har vi som universitetssjukhus möjlighet att bidra till att lösa de globala utmaningar mänskligheten står inför. Vi behöver också låta oss inspireras av andra, över regionala och nationella gränser och utanför hälso- och sjukvården, för att utveckla framtidens hållbara vård.

Karolinska Universitetssjukhusets miljöarbete

Vi har tillsammans uppnått en hög kvalitet på Karolinskas miljöarbete genom många års arbete. För att bibehålla detta ska vi utöver miljömålen även arbeta efter riktlinjerna:

- prioritera resfria arbetssätt, liksom resor med tåg framför flyg
- ställa krav på energieffektivitet vid upphandling av utrustning
- använda energi effektivt och sparsamt
- ha effektiv utrustning för destruktion av lustgas inom förlossningsvård och följa utvecklingen när det gäller användningen av lustgas inom övrig vård för att säkerställa fortsatt låga utsläpp.
- välja förbrukningsartiklar av material med låg miljöpåverkan med hänsyn till hela deras livscykel
- främja återanvändning av möbler och utrustning
- återvinna förpackningar, tidningar, elektriskt och elektroniskt avfall, farligt avfall och andra väsentliga fraktioner
- samla in matavfall för biogasproduktion och jordförbättring
- säkerställa att logistik och utrymmen för avfallshantering är ändamålsenliga
- inte använda kemiska produkter som medför en risk för hälsa och miljö, enligt Stockholms läns landstings utfasningslista
- välja ekologiskt kaffe, och te samt ekologisk eller lokalproducerad frukt till anställda vid inköp och vid representation.

Inriktning och mål för miljöarbetet

Under programperioden 2018–2021 bedriver Karolinska ett ambitiöst och systematiskt miljöarbete för att minska klimatpåverkan, bli mer resurseffektiva samt minska de miljö- och hälsorisker som beror på direkta och indirekta utsläpp från vår verksamhet.

Genom att ställa miljömässiga och sociala krav på leverantörer samt utveckla nya metoder och arbetsätt driver Karolinska miljö- och hållbarhetsarbetet framåt. Detta kommer att genomföras i synergi med kvalitetsförbättringar inom vårdflöden, forskning och utbildning.

Patienten först

tillsammans skapar vi den bästa vården

Vår vision Patienten först och våra värderingar Ansvar, Medmänsklighet och Helhetssyn ska vara vägledande och genomsyra miljöarbetet.

Hållbarhetsprogrammet har delats in i fem områden:

- Hållbar upphandling
- Klimatåtagande
- Hållbar läkemedelskedja
- Förbrukningsartiklar och textilhantering
- Patientmåltider

Vårt bidrag till FN:s globala hållbarhetsmål

Alla riktlinjer och mål i Karolinskas hållbarhetsprogram kan på olika sätt bidra till ett eller flera av FN:s 17 globala hållbarhetsmål. Under varje målområde i detta program presenteras vilka globala hållbarhetsmål som de främst bidrar till.

HÅLLBAR UPPHANDLING

Genom de upphandlingar som genomförs på sjukhuset har vi en betydande möjlighet att påverka den globala miljön i en positiv riktning. Under programperioden ska Karolinska arbeta systematiskt för att hållbara produkter och tjänster upphandlas till sjukhuset, vilket bidrar till säkrare produkter för människa och miljö i alla led. Den ”Plan för hållbar upphandling” som tas fram på landstingsnivå ska implementeras på sjukhuset och arbetet med den ska följas upp.

MÅL 1

Vi ska år 2021 bedriva ett aktivt och systematiskt arbete med att ställa hållbarhetskrav i upphandlingar

Delmål 1:

Vi ska aktivt bidra till att utforma landstingets ”Plan för hållbar upphandling” inklusive hur uppföljning av denna plan ska ske.

Delmål 2:

Vi ska implementera landstingets ”Plan för hållbar upphandling” på våra inköps- och upphandlingsavdelningar.

Delmål 3:

Vi ska ta fram ett system för uppföljning av ”Plan för hållbar upphandling” för att säkerställa att implementeringen av planen fungerar.

KLIMATÅTAGANDE

Klimatförändringen är en av de största utmaningar som mänskligheten står inför. På Karolinska har vi under flera år arbetat på olika sätt för att förebygga klimatförändringar, vilket vi fortsätter med i detta program. Utöver de uppsatta målen ska vi verka för att underlätta medarbetarnas klimatsmarta pendelresor med till exempel cykel eller elbil.

Eftersom klimatförändringen är ett faktum måste vi också hantera dess konsekvenser och höja vår beredskap för framtiden. De effekter som behöver hanteras är t.ex. spridning av nya och gamla infektionssjukdomar, värmeböljor och oväder.

MÅL 2

Vi ska år 2021 arbeta effektivt och systematiskt med klimatanpassning

Delmål:

Vi ska aktivt bidra till utvecklingen av SLL:s klimatanpassningsplan.

MÅL 3

Vi ska minska våra utsläpp från tjänsteresor med flyg med 25 procent till år 2021

MÅL 4

Vi ska öka våra möten på distans med hjälp av telefon- och videokonferenser till år 2021

Delmål:

Under 2017 och 2018 kvantifierar vi antal video- och telefonkonferenser. I arbetet ingår även att ta fram statistik för videomöten via Skype. Dessutom ska begreppet ”distansmöten” definieras.

MÅL 5

Vi ska öka vår andel vårdkontakter som sker på distans till år 2021

Delmål:

Vi ska under 2017 och 2018 upprätta basvärde och målvärde för vårdkontakter som sker på distans.

MÅL 6

Vi ska minska vår klimatpåverkan från utsläpp av anestesigas med 20 procent per operation med gasanestesi till år 2021

HÅLLBAR LÄKEMEDELSKEDJA

Läkemedel har stor betydelse för att skapa värde för våra patienter men det finns också risker som behöver hanteras. Effekter på miljön har påvisats under läkemedlens hela livscykel från tillverkning till utsöndring och avfallshantering. På Karolinska vill vi arbeta för att minska riskerna och miljöpåverkan utan att minska det värde som läkemedel ger våra patienter. Våra mål syftar till att minska miljöpåverkan från läkemedel under hela livscykeln från produktion till utsläpp genom effektivare användning, minskad kassation och lokala reningsmetoder.

Ett av de största hoten för människors hälsa är utvecklingen av resistenta bakteriestammar. Därför är det av stor betydelse att resistensdrivande läkemedel används med försiktighet och att vi arbetar för att förhindra miljöexponering.

Vi arbetar brett inom detta område inom vår egen verksamhet, men också genom att ställa krav vid upphandling av läkemedel

MÅL 7

Vi ska minska vår användning av utvalda läkemedel på landstingets förteckning över miljöbelastande läkemedelssubstanser till år 2021

Delmål:

Att identifiera två till fyra relevanta läkemedelssubstanser från SLL:s nya förteckning över miljöbelastande läkemedelssubstanser. Vid val tas hänsyn till:

1. Om det är medicinskt möjligt att minska förskrivning.
2. Hur stor användningen är på sjukhuset.
3. PBT data för substansen.
4. Övriga risker.

MÅL 8

Vi ska minska vår förskrivning av resistensdrivande läkemedel till år 2021

MÅL 9

Vi ska minska vår kassation av läkemedel till år 2021

MÅL 10

Vi ska undersöka om utsläppt mängd miljöfarliga läkemedel kan minskas med hjälp av enklare lokala reningstekniker

MINSKAD MILJÖPÅVERKAN FRÅN FÖRBRUKNINGSPARTIKLAR OCH TEXTILIER

Under perioden 2012–2016 arbetade vi för att minska förbrukningen av engångsmaterial. Vi lyckades att nå målet men uppföljningen visade också tydligt att förbrukningen av några produktgrupper istället ökade jämfört med utgångsvärdet. Till dessa hör engångskläder och -textilier inom vården. Detta medför ett större klimatavtryck, mer avfall och högre kostnad för verksamheterna. En viktig orsak är bristande tillgång på flergångstextilier i förråden. Därför har vi valt att fokusera på att öka tillgången och skapa effektivare flöden för flergångskläder så att efterfrågan på engångskläder minskar.

Under 2015 startade ett projekt med att kunna byta ut eventuella produkter till mer biobaserade produkter och detta arbete kommer att fortsätta. I Karolinskas klädregler som är framtagna i samarbete med vårdhygien, är sedan november 2016 engångskläder inkluderade, och det står det tydligt att flergångskläder ska användas i första hand bland annat på opererande verksamheter.

MÅL 11

Vår förbrukning av engångstextilier ska inte öka till år 2021

MÅL 12

Vår andel uteliggande kläder ska vara mindre än 25 procent år 2021

HÅLLBARA PATIENTMÅLTIDER

Matens inverkan på miljön är stor och komplex. Det handlar bland annat om användningen av bekämpningsmedel, antibiotika vid djurhållning, påverkan på biologisk mångfald och klimat. För att servera hållbara patientmåltider måste vi ta hänsyn till hela flödet, från produktion till avfall.

Maten är även en viktig faktor för våra patienters välbefinnande. Att maten är god, näringsrik och anpassad till patienten är avgörande för att hållbarhetsarbetet ska nå framgång.

Landstingets ”Plan för hållbara måltider” innehåller tillvägagångssätt och strategier för att nå målen och Karolinska använder sig av denna plan som stöd.

MÅL 13

Under programperioden ska vi ställa SLL:s obligatoriska hållbarhetskrav vid samtliga upphandlingar av måltidstjänster och livsmedel

MÅL 14

Vi ska öka vår andel ekologiska livsmedel i patientmat till 50 procent år 2021

Delmål 1:

40 procent ekologiska livsmedel i patientmaten år 2018.

Delmål 2:

45 procent ekologiska livsmedel i patientmaten år 2019.

MÅL 15

Vår andel lokalproducerad patientmat ska vara minst 20 procent år 2021

MÅL 16

Vi ska minska vår klimatpåverkan från patientmåltider med 20 procent till år 2021

Delmål:

Vi ska under programperioden ta fram verktyg för att möjliggöra för vårdenheter på sjukhuset att aktivt kunna bidra till målet.

MÅL 17

Vi ska minska vårt tallrikssvinn från serverade patientmåltider, till maximalt 15 procent av portionsvikten år 2021

MÅL 18

Vi ska minska vår totala mängd matsvinn med 40 procent till år 2021

Framtaget av Karolinska Universitetssjukhuset utifrån Stockholms Läns Landstings Miljöprogram 2017–2021
Kontakt: miljoavdelningen.karolinska@sl.se
Antaget av Karolinskas styrelse hösten 2017

Illustrationer: Susanne Engman | Grafisk form: Fidelity

Följ arbetet med hållbarhetsprogrammet
i Karolinskas miljöredovisningar som publiceras
årligen på intranätet och på [Karolinska.se](https://www.karolinska.se)